

Egekben a benzinár

Meghaladta a 10 százalékos drágulás üteme

Függetlenül attól, hogy adókkal vagy adó nélkül számoljuk, az Európai Unió tagországaik közül Romániában drágult a leggyorsabb ütemben a benzin az idei év első napja és május 21. között.

Romániában drágult a legnagyobb mértékben uniós összevetésben a benzin – derül ki az EU statisztikai hivatala által kiadott üzemanyagár-monitor, az Oil Bulletin legfrissebb adataiból. Ennek értelmében a benzin literenkénti átlagára 5,72 lejre nőtt a romániai töltőállomásokon a január elseji 5,16 lejese szintjéről, ami több mint 11 százalékos drágulást jelent. Egyetlen más országban sem érte el a 10 százalékos drágulás üteme.

Az Eurostat adatait kiemező cikkében a Capital című román gazdasági és üzleti hetilap internetes kiadása kiemeli: a vizsgált időszakban uniós viszonylatban 6,25 százalékkal nőtt a benzin átlagára. Valamennyi tagállamban nőtt az árak, kivéve Máltát, ahol törvény által megszabott fix áron lehet tankolni.

Ha átszámoljuk euróra a romániai töltőállomásokon gyakorolt árakat, akkor 11,8 százalékos volt a drágulás a január elseji 1,1 euró és május 21-i 1,24 euró között, ami csaknem kétszerese az uniós ütemnek. A második helyen Franciaországot találjuk 9,6 százalékos áremelkedéssel. Ott viszont egy liter benzinért 1,54 eurót kell lepengetniük a sofőröknek. A dobogóra Nagy-Britannia kerül még fel 9,5 százalékos drágulással, majd Észtország (9,4), Dánia (8), Belgium (7,9) és Litvánia (7,7) következett.

Sok az adó, de máshol még több

Az olajipari vállalatok a kőolaj világpiacon árára alakulására és a romániai adószintekre hivatkozva emelték az árakat. A Rompetrol illetékesei nemrég a Bukaresti Értéktőzsdének (BVB) benyújtott, első negyedévi jelentésben arra hívták fel a figyelmet, hogy a benzin esetében csaknem 16 százalékkal, a gázolajnál pedig 23 százalékkal nőtt a jegyzés a január–március időszakban dollárban kifejezve.

Benzinárak a nagyvilágban

Jelen pillanatban Norvégiában a legmagasabb az üzemanyagok átlagára, egy gallon (majdnem 4 liter) benzinért 7,82 amerikai dollárt is elkérnek – derül ki a világpiacon gyakorolt árakat összesítő GlobalOilPrices adataiból. Az ellenkező póluson Venezuelát találjuk, ahol egy gallon benzinért alig 0,01 dollárt kell lepengetniük a sofőröknek. A második legolcsóbban Egyiptomban tankolhatunk, ahol egy gallon 1,41 dollár.

„Miután a lej 11 százalékkal megerősödött az amerikai dollárhoz képest, a két jegyzés hatása 4, illetve 10 százalékra mérséklődött. Am mindehhez hozzáadódik, hogy 2017-ben literenként 32 banival nőtt a jövedéki adó, amivel az általános forgalmi adó (ÁFA), a jövedéki adó és más adók, illetve egy liter benzin árának 54 százalékát, a gázolajának pedig az 51 százalékát teszi ki.

csó alá vevő „drágulási bajnokságot”. Az Oil Bulletin értelmében egy liter benzin adók nélkül 2,83 lej volt május 21-én, ami 20,9 százalékkal magasabb az év eleji árszintnél, miközben az uniós átlagdrágulás 13,5 százalékos ütemű volt. A második 20,8 százalékkal Lettország, a harmadik pedig 17,9 százalékkal Hollandia.

A Versenytanács közbelép?

A gyors drágulások már az év elején szemet szúrtak a Versenytanácsnak is. Bogdan Chiritoiu, az intézmény vezetője február végén jelentette be: a testület vizsgálatot indított az üzemanyagok piacán. Azt veszik górcső alá, hogy az el-

FOTÓ: BARABÁS ÁKOS

A töltőállomásokon a benzin literenkénti átlagára 5,72 lejre nőtt

Az azonban a Capital elemzése szerint még így is Romániában a legalacsonyabb az üzemanyagok adója, mivel itt a legalacsonyabb az ÁFA értéke – ennél alacsonyabbat csak az olyan „adóparadicsomokban” találunk, mint Luxemburg vagy Málta. A legnagyobb, 24–25 százalékos áfakulcsokat különben a skandináv országok alkalmazták, Görögországban is 24 százalékos, Portugáliában és Lengyelországban pedig 23 százalékos az ÁFA.

Ennek tükrében természetesen Luxemburgban és Máltán a legkisebb a közvetlen vagy közvetett adók aránya az üzemanyagok végösségében: 26, illetve 28 százalékos. De Spanyolországban, Bulgáriában, Magyarországon (ahol ráadásul magasabb az ÁFA, mint Romániában) és a balti országokban sem éri el az 50 százalékot. Ezért ezekben az országokban olcsóbban is tankolhatunk. A skandináv államokban viszont meghaladja a 60 százalékot az adók értéke az üzemanyagok árában, míg Írországban és Görögországban a 70 százalékot is eléri.

Adók nélkül számolva is Románia nyeri az első negyedévet gör-

múlt időszakban a romániai árak miatt nőttek az európai uniós átlag fölül. „Ez az ágazati ellenőrzésnek nevezett eljárás azért van, hogy arra kényszerítsük a cégeket: olyan adatokat bocsássanak rendelkezésünkre, amelyek segítségével elemezni tudjuk a piaci látszólag értelmetlen folyamatait. Meg akarjuk érteni, hogy az üzemanyag árának megállapításánál játszott-e egyéb szerepet, mint a piaci természetes alakulása” – magyarázta a Versenytanács elnöke. Mint mondta, a vizsgálat a hónap elején indult. Amennyiben törvényteleniséget találnak az üzemanyag árának megállapításában, a legnagyobb kiszabható büntetés a cég éves üzleti forgalmának 10 százalékát is elérheti, ami ebben az esetben tízmillió eurós nagyságrendű összeg. A vizsgálat eredményeit azonban még nem hozták nyilvánosságra. Az olajipari vállalatok viszont a tavaly megfogalmazott, hasonló vádakra válaszulva kijelentették: piaci verseny van, és a romániai árak még mindig az egyik legalacsonyabbak európai összevetésben.

BÁLINT ESZTER

Pánikot keltett a szöcskeinvázió Székelyföldön

A szakemberek a vegyszeres beavatkozás ellen szólaltak fel a székelyföldi szöcskeinvázió ügyében, miután a Hargita megyei prefektúra utasítására mintegy 70 hektár mezőgazdasági területet permeteztek be rovarirtóval.

Az erdélyi magyar rovarász szakemberek a médiában azonban normális természeti jelenségnek tartják „sáskainvazióként” tált eseményeket. Ugyanakkor arra hívták fel a figyelmet, hogy a rovarirtó szerek nagymértékű használata súlyosan károsíthatja a kaszálók, legelők életközösségeit, amelyek távlatilag a mezőgazdaságra is negatív hatása lehet. Máthé István egyetemi docens (Sapientia), Markó Bálint docens (Babeş-Bolyai Tudományegyetem) és Balogh Adalbert (Sapientia) sajtóközleményben szólalt fel a pánikkeltés ellen. A szakemberek emlékeztetnek: az elmúlt napokban a helyi és az országos sajtó is bejárta egy székelyföldi (kiemelten gyergyói) „sáskainvazió” híre. A hír nyomán a megyei és országos hatóságok rögtön felléptek és Gyergyószárhegy határában el is rendeltek rovarirtást az érintett kaszálók egy részén. „A hatóságok gyors reagálása ugyan üdvözlendőnek tűnik, de ez az eset több komoly problémát is felvet, ami a rovarirtóval való beavatkozás szükségességét és tényleges hatását is megkérdőjelezi” – írják.

Egyelőre nem számottevő a kár

A számos helyen tömeges megjelenésével pánikot keltő rovarfaj valójában egy nagytestű, Székelyföldön őshonos, sőt Európa jelentős részén is elterjedt, helyenként közönséges szöcskefaj (tehát nem sáska), a fogasfarkú szöcske (*Polysarcus denticauda*). Növényekkel és alkalomadtán rovarokkal egyaránt táplálkozik, de nem minősíthető kifejezetten konyhakerti vagy mezőgazdasági kártevőnek – áll a közleményben. A Gyergyó-medencei esetek mellett Hargita megyében még „sáskajárás” jeleztek Szentegyháza és Kápolnásfalva környékéről, de Boldogfalva határában is megfigyelték a jelenséget. „Máthé István kollégánk szentegyházi és gyergyóditrói vizsgálatai alapján elmondható, hogy az egyedek lassan vonultak egyik helyről a másikra, de eközben számottevő kárt természetesen növényekben, ültetvényekben nem okoztak” – olvasható a közleményben. A „szöcskejárás” azért is kaphatott jelentős médiafigyelmet, mert Gyergyószárhegy és Ditró közötti nagy kiterjedésű nedves füves kaszálókról dél irányba mozgó szöcskék útját több száz méter hosszan kettészeli az E578 jelzésű európai út, ahol az intenzív autósforgalomnak köszönhetően ezresével gázolták el az úton átvándorló szöcskéket.

Válságstáb és permetezés

A Hargita megyei mezőgazdasági igazgatóság szakembereinek a

javaslata alapján a prefektusi hivatal sürgősségi felügyeletet hirdetett az érintett övezetekben, mintegy 1000 hektár mezőgazdasági területen, a belügyminisztérium jóváhagyásával – tudtuk meg Adrian Pănescutól. A prefektusi hivatal szóvivője lapcsaládunkat arról tájékoztatta, hogy az intézkedés részeként mintegy 70 hektár mezőgazdasági területet permeteztek le rovarirtóval Szárhegy, Ditró és Alfalu környékén. Olyan vegyszeret használnak, „hogy amennyire lehet, ne tegyenek kárt” az adott területen élő növény- és állatfajokban. Mindennek ellenére a veszélyhelyzet idejére, azaz három hétre megtiltották a kaszálást a lepermetezett területeken.

A szóvivő elmondta, a szöcskeirtásról értesítették a környékbeli ölköket, hogy állataikat ne hajtassák ki a vegyszerezett területekre és a méhészeket is tájékoztatták, hogy kerüljék el a környéket. Danguy Ervin, Szárhegy polgármestere érdeklődésünkre elmondta, részben hatékony volt az intézkedés, viszont nem hullt el az összes szöcske, és úgy tűnik, kezdenek áthaladni a védőzónán, ezért a permetezést várhatóan meg kell ismételni. A szakértők véleménye kapcsán elmondta, nem tudnak kockáztatni egy olyan térségben, ahol krumplitermesztésből él a lakosság nagy része.

Már a házak ajtaját sem lehet nyitva hagyni

A prefektúra vasárnap Udvarhely székről is bejelentést kapott a szöcskék tömeges rajzásáról. Benedek László, Kápolnásfalva polgármestere lapcsaládunknak elmondta, tömegesen rajzanak a szöcskék a környéken, a gazdák panaszkodnak is a jelenségre, de egyelőre számottevő kárról nincs tudomásuk. „Ma is kint jártunk a terepen, de nem látszik, hogy le lenne rágva a fű azokon a területeken, ahol áthaladnak” – fogalmazott a településvezető, hozzáfűzve, a permetezéssel járó legeltetési tiltás miatt szeretnék elkerülni a rovarirtást, de tanácsstalanok, mert ilyen helyzetben még nem voltak. „A falu déli részén már a házak ajtaját sem lehet nyitva hagyni, mert elárasztják a szöcskék a lakást” – panaszkolt el Péter Árpád helybéli gazda, akinek két lucernával bevetett telke van a település határában. A napokban több alkalommal is tanácskoztak már a település gazdáival, de nem tudnak dönteni arról, kérjenek-e segítséget. A döntés nehéz, ugyanis ha a permetezés mellett döntenek, hetekig nem vihetik a legelőre állataikat éppen abban az időszakban, amikor azoknak a legtöbbet kell legelniük. Így a takarmányt is meg kellene vásárolniuk, ami komoly kiadást jelent.

BALÁZS KATALIN, GYERGYAI CSABA, SZÉCHELYI ISTVÁN